

bokförlaget **atlas**

Hatet mot muslimer

| STUDIEHANDLEDNING |

Om boken

Hatet mot muslimer handlar om den islamofobiska våg som sköljer över Europa, dess historiska rötter och dess roll i samhällsdebatt och politik. Den första utgåvan gavs ut i april 2009 av Bokförlaget Atlas, men ges nu också ut i en reviderad pocketversion (2011) av samma förlag.

Bokens författare är *Andreas Malm* (f. 1977) som är journalist och debattör. Han har tidigare skrivit böckerna *Bulldozers mot ett folk*, *När kapitalet tar till vapen*, *Iran on the Brink* (Pluto press 2007, tillsammans med Shora Esmailian) och *Det är vår bestämda uppfattning att om ingenting görs nu kommer det att vara för sent*.

Läs mer om boken på www.bokforlagetatlas.se

En studiecirkel om vår tids fascism

Över hela Europa når extremhögern valframgångar på politiska program som inte bara är nationalistiska och främlingsfientliga. I de högerpopulistiska rörelsernas blickfång står allt oftare hatet mot islam och muslimer. Islamofobin har dessutom spridit sig långt utanför de högerextrema partierna. Hatet mot muslimer är den drivkraft som håller på att omgestalta hela det politiska landskapet i Sverige och i Europa.

Sverigedemokraternas intåg i riksdagen och terrorattentaten i Norge har väckt många oro, rädsla och ilska. Det finns en vilja till motstånd mot den nya extrema högervågen, inte minst inom arbetarrörelsen. Att delta i en studiecirkel är bra startpunkt för detta motstånd. Vi behöver samlas, läsa och diskutera: för att förstå sambanden, bygga kunskap och rusta oss med argument och strategier.

Studiecirkeln kring boken *Hatet mot muslimer* söker svar på en rad frågor: Hur ska man förstå den nya extremhögern? Vad består den islamofobiska ideologin av? Är det rasism? En ny typ av fascism? I vilket särskilt samhällsklimat kan sådana tankar slå rot? Vilka blir konsekvenserna av pratet om ”massinvandring” och ”smygislamisering”? Vad får det för konsekvenser för samhällsklimatet och för verkliga människors liv? Hur kan hatet och våldet motverkas?

Om studiehandledningen

Det här är en studiehandledning för dig som vill leda en studiecirkel kring boken *Hatet mot muslimer*. Studiehandledningen ska ses som en vän på vägen eller som ett redskap för att göra studiecirkeln intressant, lärorik och spännande för deltagarna och för dig som leder cirkeln. Den innehåller en del övningar, uppgifter samt diskussionsfrågor som ska underlätta det gemensamma lärandet och rusta er med kunskaper i ämnet. Kopiera gärna upp sidorna med sammanfattningar och diskussionsfrågor och dela ut till deltagarna (Gäller ej sidan med cirkelledarens guide till första träffen).

Så kan ni arbeta i cirkeln

En studiecirkel handlar om självbildning och att tillsammans röra sig framåt i ämnet man studerar. Därför är det viktigt att lägga ner tid på att gemensamt utforma upplägget för cirkeln, ta beslut tillsammans om innehållet och vad ni ska läsa till varje gång och hur många gånger det ska ske. Fokus bör ligga på diskussion och dialog. Försök undvika långa utläggningar och monologer. I början av varje träff kan någon eller några få börja med att sammanfatta det ni läst, men stanna inte för länge vid detta.

Några saker att hålla i minnet för att skapa ett demokratiskt diskussionsklimat i cirkeln:

- Låta olika ståndpunkter få komma till tals
- Ge alla ungefär lika mycket utrymme
- Ta vara på deltagarnas olika behov och intressen
- Använda studiematerialet i ljuset av era erfarenheter
- Lägga vikten på problemlösning och fruktbar dialog

Din roll som cirkelledare

Det är du som guidar de övriga deltagarna genom cirkeln. Din roll är att fungera som en mötesunderlättare och inspiratör som driver gruppens arbete framåt. Du förbereder träffarna och ser till att skapa ett schysst samtalsklimat för alla deltagare. Samtidigt är du själv en del av gruppen och inte läraren som ska sitta inne med alla ämneskunskaper. Undvik därför gärna långa monologer och var noga med att ge rum åt andra så att studiecirkeln blir en lärorik upplevelse för alla.

Förslag på en studiecirkel med sex träffar

Det finns säkert oändliga sätt att lägga upp en studiecirkel på som är rolig samtidigt som den inspirerar till förändring och berikar deltagarnas kunskaper. Här kommer dock ett förslag på sex träffar med tillhörande kapitelsammanfattningar, diskussionsfrågor, tips och en del övningar:

Sex träffar på 3 x 45 minuter

- Första träffen: Introduktion och diskussion av cirkelns upplägg.
- Andra träffen: Kapitel 1 och 2
- Tredje träffen: Kapitel 3 och 4
- Fjärde träffen: Kapitel 5, 6 och 7
- Femte träffen: Kapitel 8
- Sjätte träffen: Kapitel 9 och 10

Första träffen

Hälsa välkommen och presentera dig för gruppens deltagare och gå sedan en runda där alla får säga sitt namn. Skriv gärna ner namnen så att du minns dem.

Säg något om studiecirkelns upplägg och tema, och hur du har planerat denna träff. Be sedan deltagarna komma med förslag på hur cirkeln kan bli så bra som möjligt. Vad bör ni tänka på i diskussionerna? Hur bör ni bete er mot varandra? Vilka regler bör ni hålla er till? Skriv gärna ner några punkter.

Låt deltagarna intervjua varandra två och två (i några minuter var) och sedan presentera varandra för resten av gruppen. Några saker att ta reda på i intervjuerna är: namn, bostadsort, sysselsättning, fritidsintresse, och sist men inte minst vilka förväntningar man har på studiecirkeln och vilka eventuella erfarenheter man har av liknande cirklar.

Gör en värderingsövning för att få igång tankeprocessen kring islamofobi och hur man bäst kan bekämpa den. Ett förslag på värderingsövning hittar du på sista sidan.

Släpp loss diskussionen. Nu är deltagarna ofta diskussionslystna, så det räcker med att släppa ordet fritt. Se till så att alla får utrymme.

Presentera boken så att alla får en överblick. Gå igenom kapitel för kapitel utifrån de sammanfattningar som finns på följande sidor. Det här bör inte ta mer än några minuter.

Dags att samla in deltagarnas frågor. Vad vill de ha svar på under cirkelns gång? Vad vill de fokusera på? Diskutera i grupper om två eller tre. Gå sedan en runda och samla in frågor och funderingar. Anteckna så att du kan återkomma till detta under cirkelns gång.

Diskutera upplägget för resten av cirkeln. Presentera förslaget i den här studiehandledningen. Funkar det? Bör det ändras? Hur mycket ska ni läsa till varje gång? Måste man läsa allt? Bestäm er sedan för en preliminär plan.

Bestäm vad ni ska läsa inför nästa träff. Glöm inte att ta upp praktiska saker som kaffe, dricka och kanske till och med fikabröd eller bullar. Kan ni dela upp det på något sätt?

Inför nästa träff

Be cirkeldeltagarna fokusera på den bild av muslimer och islam som återkommer i Eurabiliteraturen. Ta också upp hur Sverigedemokraterna använder sig av och återger liknande bilder i Sverige.

Skriv också upp alla de ord och begrepp som är svåra att förstå och gå igenom dem tillsammans för att på så sätt se till att ni befinner er på samma spår när ni använder dem i diskussionen. Dela med er av era anteckningar om ni vill.

Andra träffen

Kapitel 1 – Välkommen till Eurabien, s. 21-68

I det här kapitlet studeras delar av den inflytelserika och framväxande Eurabienlitteraturen och hur den kommit att påverka det allmänna talet om muslimer. Den tas upp som islamofobi i sin mest renodlade och ideologiskt nakna form. I kapitlet presenteras några av huvudförfattarna i genren och vi får ta del av deras idéer om islamisk aggression, demografins roll i Europas undergång och en radda karakteriseringar av islams och muslimers inneboende egenskaper. Vi får även bekanta oss med hur (ur islamofobernas perspektiv) organisationen Euro-Arab Dialogue sedan år 1973 - i samband med den höstens oljeembargo - har regerat Europa genom konspiratorisk verksamhet för herravälde.

Diskussionsfrågor till kapitel 1

1. På vilka sätt anser islamofober att muslimer håller på att ta över Europa?
2. Vad är Eurabien?
3. Diskutera Bat Ye'ors syn på oljekrisens konsekvenser.
4. Hur resonerar Mark Steyn kring barnafödande och muslimer?
5. Malmö figurerar flera gånger i kapitlet, hur beskrivs staden?
5. Vad säger Eurabienlitteraturen om islam som religion?
6. Vad är islamofobi för er?
7. Har författare som sprider idén om Eurabien något ansvar för vad personer som Anders Behring Breivik kan tänkas göra för i kampen mot "islamiseringen".

Anteckningar

Kapitel 2 – På marsch mot Sveriges muslimer, s. 69-117

Ett kapitel där vi får följa den utveckling som skett sedan andra världskrigets slut då förintelsen gjorde det politiskt omöjligt för fascistiska grupper att längre tala om "underlägsna raser" eller mobilisera kring ideologiskt judehat. Istället tecknas den stegvisa förskjutningen där juden ersatts av "invandraren", för att senare ersättas av muslimen som den nya fienden för den "nationella rörelsen". I Sverigedemokratiska bloggposter och i partiorganet SD-Kurirens sidor ser vi hur denna förändring tar formen av en världsbild där "främmande kulturer", och då främst islam, "hotar vår värdegemenskap och demokrati", där svenskar diskrimineras och får böja sig för den muslimska erövraren. Ljus ställs mot mörker och "svenskheten" definieras allt mer som allt det som inte är eller varit muslimskt.

Diskussionsfrågor till kapitel 2

1. Sverigedemokraterna ställer "svenskar" mot muslimer. Diskutera likheter och skillnader med den rasism som var utbredd innan andra världskriget.
2. Diskutera Sverigedemokraternas förändring över tid och hur de skiljer sig från andra fascistiska och främlingsfientliga organisationer.
3. Ge exempel på hur Sverigedemokratiska politiker beskriver muslimer och islam.
4. Varför tror ni att Moskémotståndet är så viktig för Sverigedemokrater?
5. På vilket sätt används begreppen "värdegemenskap" och "kultur" av SD:are?
6. Vad är "Islamisering" enligt SD? Hur kan man ifrågasätta denna uppfattning?
7. Hur anser ni att man kan bekämpa Sverigedemokraternas framfart?

Anteckningar

Tredje träffen

Kapitel 3 – Fear of a Muslim Planet, s. 118-154

Här skärskådar författaren islamofobin som idé och praktik. Vad kännetecknar den? Hur är den beskaffad? Är den överhuvudtaget användbar som begrepp? Kapitlet undersöker en rad påstående och återkommande mönster i kunskapsproduktionen om muslimer och islam. Den djupdyker i rasismens historiska och aktuella grundidéer kring ursprungets avgörande betydelse för människans vara, där bilden av ett speciellt människomaterial framträder: Homo Islamicus. Islamofober tänker så här: Muslimers kroppsliga närvaro i den Europeiska kontinenten utgör ett allvarligt problem och kan endast åtgärdas genom att de skickas hem, utestängs eller avlägsnas. Islamofobi är en nyrasism som ersätter gårdagens kulturrasism.

Diskussionsfrågor till kapitel 3

1. Varför tror ni att ursprunget spelar en så stor roll i rasistiska ideologier?
2. På vilket sätt anser Andreas Malm att islam ”essentialiseras och förtingligas”?
3. Vad tycker ni om begreppet islamofobi? Finns det bättre ord för att beskriva fenomenet?
4. Diskutera och resonera kring hur religionskritik används i rasistiska syften.
5. Vad menas med ”kulturalism”?
6. På vilket sätt skiljer sig islamofobi från kulturalismen?
7. Skapandet av islambilder grundar sig enligt Edward Said på materiell makt över muslimer – vad menar han med det?

Anteckningar

Kapitel 4 – Alldeles korrekt, s. 155-231

Kapitlet redogör för hur tongivande intellektuella, ibland med direkt inflytande över den politiska makten, kommit att producera och sprida bilden av en civilisationernas kamp. Enligt dem existerar det en oöverbryggbar avgrund mellan det upplysta Kristna Väst och det antimoderna Muslimska Öst där roten till alla samtidens konflikter går att finna i islams strävan efter makt. Framväxten av och dynamiken bakom idéerna synas i sömmarna och vi får en klagörande överblick av det svenska mottagandet av dessa tankar där i huvudsak liberala medier spelat en nyckelroll i att normalisera hatet och sprida islamofobiska föreställningar om islamiseringen av Europa. Vi introduceras också i begreppet ”infödd informant” och erbjuds en analys om varför vissa idéer (i vissa tider) är mer populära än andra.

Diskussionsfrågor till kapitel 4

1. Diskutera begreppet civilisationernas kamp och Huntingtons syn på islam. Hur utbredd är egentligen den här världsbilden?
2. Varför anser Andreas Malm att Huntingtons teser föregick Eurabienlitteraturen?
3. Bernard Lewis hävdar att muslimer hatar Väst. Varför gör de det enligt honom?
4. Diskutera Ayaan Hirsi Alis islambild och hennes roll som ”infödd informant”.
5. Hur har borgerliga medier i Sverige bidragit till islamofobiska idéers spridande? Har ni några egna exempel på detta?
6. Ge exempel på hur islamofober använder ord såsom upplysning, demokrati och yttrandefrihet i relation till muslimer.

Anteckningar

Fjärde träffen

Kapitel 5 – Homo Sapiens Sapiens, s. 235-240

Författaren beskriver den islamofobiska världsbildens bärande bjälke: den centrala idén om den islamiska människan. Muslimen i singular – en slags schablon - får här ge vika för verklighetens människor. Vi får möta en del av dem i deras vardag, i arbetet, kärleken och i deras förhoppningar och kamper.

>> Gå en kort runda och dela med er av era allmänna reflektioner kring kapitlet.

Kapitel 6 – Sannolik lögn, s. 241-282

Här prövas islamofobins mest förekommande teser mot verkligheten: den demografiska explosionens hot, kampen om världskalifatets upprättande, den Euroarabiska-dialogens konspiration samt muslimers brinnande hat mot Väst (Läs: demokrati och yttrandefrihet). Alla de argument och faktapåståenden som kan vägas mot empiri bemöts och plockas isär. Vi ges också tillfälle att förstå den logik där lögnen som metod härskar och där rasistiska fantasier och myter vänder på verkliga hierarkier och ojämlika styrkeförhållanden. EU:s politik gentemot de nordafrikanska arabstaterna läggs under lupp och ett kort mellanspel om islam i Sverige berättar en historia om allt annat än blodiga konflikter och våldsam kolonisering.

Diskussionsfrågor till kapitel 6

1. På vilka sätt använder islamofober lögnen som metod?
2. Ge exempel på lögner om muslimer som Andreas Malm bemöter i kapitlet. Ta en lögn i taget och avslöja dem tillsammans med hjälp av boken.
3. Vilka är de premisser som islamofobers demografiska exempel grundar sig på?
4. Vad säger forskningsresultaten om islamofobers faktapåståenden kring barnafödande och befolkningsökning?
5. Resonera kring islams historia i Sverige. Berätta om din relation till islam.

Anteckningar

Kapitel 7 – I en ifrågasatt klass för sig, s. 283-334

I det här kapitlet görs ett nedslag i muslimers levnadsvillkor i dagens Europa. Själva kategorin muslimer diskuteras i sig, men också i ljuset av en bredare analys av arbetsmarknad, segregation, diskriminering och allmänna tendenser i tiden. Det allt mer förekommande talet om att ”ställa krav på invandrare” och förslagen om att inrätta språktester och kontrakt som villkor för medborgarskap riktas allt mer underförstått direkt mot muslimer i Sverige och i Europa. Vad händer när islamofobi blir en institutionaliserad del av samhället? När den inte bara existerar i ett fåtal rasisters huvud utan får verkliga effekter på människors liv? Vad innebär det att vara utlandsfödd och heta Muhammed eller ha ett muslimskt klingande namn i dagens Sverige?

Diskussionsfrågor till kapitel 7

1. Räkna upp några av de problem som finns med statistiska undersökningar som utgår ifrån blodsband och bakgrund när de klassificerar människor som muslimer.
2. Resonera kring migration och globalisering utifrån kapitlets 70-tals-beskrivning.
3. Ge exempel på de olika sätt som muslimer diskrimineras i dagens Europa.
4. Vad säger kapitlet om den svenska arbetsmarknaden i relation till diskriminering och marginalisering?
5. Diskutera hur man kan bekämpa och bryta med segregationen.
6. Jämför det svenska talet om tester och kontrakt med de övriga Europeiska ländernas praktik. Vad skiljer dem åt? Hur liknar de varandra?
7. Vad menas med termen institutionell islamofobi?

Anteckningar

Femte träffen

Kapitel 8 – Den stora förruttnelsen, s. 335-434

I det här kapitlet vecklar författaren ut en dyster karta över Europa: fascismens återtåg till de styrande politiska församlingarna. I flera europeiska länder formerar sig extremhögern till motstånd mot ”islamiseringen” och vinner val efter val på islamofobiska program. Samtidigt påverkar deras idéer allt mer den borgerliga politikens mainstream där det i det offentliga samtalet har blivit rumsrent att förespråka tvångsassimilering och anpassning till majoritetssamhällets ”kultur och värderingar”. Multikulturalismen har slängts på hög och i spåren av nyliberalism och äldre tiders nationalsocialism växer en moderniserad islamofobisk nyfascism fram med siktet inställt på fördrivningen av Europas muslimer från kontinenten.

Diskussionsfrågor till kapitel 8

1. Vad betyder begreppet assimilationism?
2. I kapitlet tecknas kort Storbritanniens samtidshistoria i relation till muslimer. Hur har utvecklingen sett ut?
3. Vad säger undersökningar om den svenska opinionen kring muslimer?
4. Vad kan man säga om den islamofoba utvecklingen i Danmark? Hur gick det till? Kan vi lära oss något av det danska exemplet?
5. Vilka fler europeiska exempel finns på den ”förruttnelse” som Malm talar om?
6. Hur har Eurabienteorin förändrat den Europeiska fascismen?
7. På vilka sätt formerar sig den nya fascismen?
8. Vilka konsekvenser kan denna utveckling få för Europas muslimer?
9. På vilket sätt hänger terrorhandlingarna och massmorden i Norge ihop med denna nyfascistiska våg?
10. Vad har arbetarrörelsen och andra demokratiska krafter för ansvar för att stoppa extremhögerens framfart? Hur bör motståndet se ut?

Anteckningar

Sjätte träffen

Kapitel 9 – Islamofobins politiska ekonomi, s. 435-518

I det näst sista kapitlet spåras de historiska och politiska orsakerna bakom islamofobins framryckning i världen. Händelser såsom 70-talets oljekris, den iranska revolutionen och terrorattacken 9/11 får i analysen spela en avgörande roll. Den islamofoba diskursen ses i skuggan av efterdyningarna av 70-talets ekonomiska strukturkris, världssystemets konflikter (där aktörer i centrum söker makt över energikällor i periferin) och i arbetarrörelsens allt mer tynande tillvaro. Islamofobin kanaliserar den sociala oro som präglar ett samhälle med växande klyftor, där verkliga sociala motsättningar kläs i rasistiska och konspiratoriska omvärldsanalyser. Den nyfascistiska vågen är ett resultat av en tillbakapressad arbetarklass som i påverkan av en global islamofobisk diskurs finner sin syndabock i islam och muslimer.

Diskussionsfrågor till kapitel 9

1. Vilken roll spelade oljekrisen i utvecklingen av islamofobisk tankestofft?
2. Vilka effekter hade den iranska revolutionen politiskt och medialt?
3. Kan man teckna ”kriget mot terrorismens”-förhistoria? Vad skulle den bestå av?
4. Spanien valde en annan väg i relation till terrorism. Vad gjordes annorlunda?
5. Berätta om din reaktion på försöket till terrorattack i Stockholm. Jämför med terrorattackerna i Norge.
6. Hur förhöll sig debattörer i svenska medier till de bägge terrorattentaten?
7. Resonera kring analysen av senkapitalismen som Malm gör i kapitlet.
8. Hur hänger islamofobins framväxt samman med arbetarrörelsens försvagning?

Anteckningar

Kapitel 10 – Muqawama, s. 519-520

I detta korta avslutande kapitel delar författaren med sig av sina tankar om hur islamofobin kan bekämpas - den är en uppmaning till motstånd.

>> Gå en runda och dela med er av era allmänna reflektioner kring kapitlet. Diskutera möjliga motståndsstrategier och berätta sedan om er personliga upplevelse av cirkeln. Försök sammanfatta det hela och berätta om det ni lärt er.

Lycka till!

Anteckningar

Värderingsövning

Vid första cirkelträffen brukar en värderingsövning fungera bra. Genom en värderingsövning får alla chansen att börja reflektera över cirkelns ämne. Man behöver inte ens ha läst något innan. Tanken är att alla skall få chansen att ta ställning och säga vad de tänker. Genom denna övning kommer också ett antal frågor att väckas som kan bilda utgångspunkt för resten av cirkeln.

Så här går det till:

Man kan sitta i en ring eller runt ett bord. Cirkelledaren kommer med ett påstående. Påståendena är öppna, och det finns inget givet svar. De öppnar för funderingar. Hur man ställer sig till ett påstående beror ofta på hur man själv uppfattar och definierar ett ord eller vad man väljer att lägga vikt vid.

Deltagarna skall resa sig upp om de håller med om påståendet, och sitta kvar om de inte håller med. Några får förklara varför de valt att stå eller sitta. Cirkelledaren styr ordet. Deltagarna har rätt att passa. Man har även rätt att ändra åsikt (sätta sig eller ställa sig) när man har hört de andras tankar. I det här skedet får det dock inte bli någon diskussion.

När några (4-5 stycken) har fått förklara sin ståndpunkt ber cirkelledaren alla att sätta sig. Därefter kommer cirkelledaren med ett nytt påstående som deltagarna måste ta ställning till.

När övningen är slut reflekterar ni tillsammans kring övningen och frågorna. Nu kan man öppna för en diskussion.

Se till att förklara spelreglerna för värderingsövningen för deltagarna innan ni sätter igång.

Exempel på påståenden

- Islam är mer bakåtsträvande än kristendomen • Det måste få vara okej att avbilda Muhammed som rondellhund • Kritik av islam är inte rasism • Islamofobi är rasism • Mångkultur kan föra med sig vissa problem • Sverigedemokraterna är rätt ofarliga • Muslimer diskrimineras på den svenska arbetsmarknaden • Islamofobi är den nya fascismen • Terrorattentaten i Norge utfördes av en förvirrad galning